



**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

29.12.2017 року

м.Ужгород

№ 03-15/56-рк/к

ПАТ «Закарпатгаз»
вул. Погорелова, 2, м.Ужгород

Про усунення причин вчинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції, та умов, що їм сприяють

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами розгляду колективної скарги мешканців мікрорайону «Новий» м. Мукачево Любка М.А., Слюсарчук Т.В., Медвідь І.П., Лендел Т.В., Горицької С.І. та інших щодо неправомірних дій ПАТ «Закарпатгаз», пов'язаних з пуском природного газу,

встановила:

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (надалі - ПАТ «Закарпатгаз») діє на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого загальними зборами акціонерів від 28.03.2016 року (протокол № 20).

ПАТ «Закарпатгаз» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.

Юридична адреса: вул. Погорелова, 2, м. Ужгород.

Ідентифікаційний код - 05448610.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ПАТ «Закарпатгаз» є: здійснення підприємницької діяльності з транспортування природного і нафтового газу розподільними газопроводами, постачання природного газу за регульованим та нерегульованим тарифом, експлуатація газових мереж, споруд обладнання і приладів природного і зрідженого газу, постачання та реалізація зрідженого газу, його зберігання, будівництво газових мереж та споруд природного і скрапленого газу тощо.

ПАТ «Закарпатгаз» займається такими видами діяльності за КВЕД:

- 35.22 Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи;
- 42.21 Будівництво трубопроводів.

Виходячи з вищезазначеного, ПАТ «Закарпатгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ПАТ «Закарпатгаз» здійснює діяльність з розподілу природного на підставі ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (постанова НКРЕКП від 29.06.2017 № 843).

Внаслідок технологічних особливостей та умов державного регулювання ринку природного газу, ПАТ «Закарпатгаз» є єдиним суб'єктом господарювання на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні, і є суб'єктом природної монополії на цьому ринку.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2016-2017 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні з частками по 100,00 відсотків відповідно.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №349-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 №317/6605 (надалі – Методика), досліджено ринок послуг з приєднання до газорозподільної системи.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу є:

- суб'єкт господарювання - публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз», що здійснює діяльність на ринку послуг з приєднання газорозподільної системи;

- послуги з приєднання до газорозподільної системи, розташованої в територіальних межах Закарпатської області.

Товарними межами ринку є послуги з приєднання до газорозподільної системи.

Географічними (територіальними) межами ринку послуг з приєднання газорозподільної системи є територія Закарпатської області.

Часовими межами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є 2016-2017 роки.

Споживачами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є фізичні та юридичні особи Закарпатської області.

Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.

Тобто, ПАТ «Закарпатгаз» має виключне право на приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва, ПАТ «Закарпатгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи конкурентів не має і є єдиним в Закарпатській області.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації

«Закарпатгаз» за результатами діяльності 2016-2017 років займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи на території, де розташовані розподільні газопроводи, які перебувають в його експлуатації та утриманні в територіальних межах Закарпатської області з частками відповідно по 100,00 відсотків.

Порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ регулюється розділом V Кодексу газорозподільних систем.

Згідно з пунктом 4 глави 1 розділу V Кодексу газорозподільних систем, приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у додатках 11, 12 до цього Кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання (додаток 13), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання до газових приладів і пристроїв замовника. Будівництво та введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечується замовником.

Відповідно до пункту 3 глави 2 розділу V Кодексу газорозподільних систем, якщо відповідно до даних опитувального листа та поданих із заявою на приєднання документів об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під тип приєднання, що є стандартним, і замовник визначає Оператора ГРМ виконавцем проектних та будівельних робіт зовнішнього газопостачання, точка приєднання для замовника відповідно до договору на приєднання має визначитися на межі земельної ділянки замовника або за його згодою на території такої земельної ділянки. При цьому плата за приєднання (вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника), що визначається в договорі, має відповідати платі за приєднання, що є стандартним, яка встановлена Регулятором для такого типу приєднання.

Після укладення договору на приєднання Оператор ГРМ забезпечує в установленому цією главою порядку приєднання об'єкта чи земельної ділянки замовника (будівництво газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання) впродовж тримісячного строку з урахуванням вимог цього Кодексу та графіка оплати замовником за договором.

За домовленістю сторін в договорі на приєднання може бути визначений більший або менший строк виконання зазначених заходів, у тому числі з урахуванням строку, необхідного Оператору ГРМ для погодження та оформлення права користування земельною ділянкою під газовими мережами зовнішнього газопостачання відповідно до встановленого законодавством порядку.

Замовник на підставі вихідних даних для проектування газових мереж внутрішнього газопостачання, визначених в технічних умовах приєднання, забезпечує в установленому законодавством порядку та за власний рахунок розроблення проекту внутрішнього газопостачання та будівництво і введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання до власних газових приладів та пристроїв (пункт 8 глави 2 розділу V Кодексу газорозподільних систем).

Фактом виконання послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи є оформлений між Оператором ГРМ та замовником акт виконання послуги приєднання, оформлення якого ініціюється Оператором ГРМ. Замовник не має права без обґрунтованих причин не підписувати акт виконання послуги приєднання (пункт 13 глави 2 розділу V Кодексу газорозподільних систем).

26 лютого 2016 року замовник Любка А.М. звернувся до ПАТ «Закарпатгаз» із заявою на приєднання до газових мереж.

23 березня 2016 року ПАТ «Закарпатгаз» укладено із замовником Любка А.М. договір на приєднання до газорозподільної системи (стандартне приєднання) № 118184.

Згідно розділу III укладеного договору, ПАТ «Закарпатгаз» зобов'язане було забезпечити відповідно до технічних умов та розробленого проекту зовнішнього газопостачання приєднання об'єкта Замовника до ГРМ в термін до 23.06.2016 року.

Оплату послуг з стандартного приєднання до газорозподільної системи в розмірі 8304,00 грн. (з ПДВ) замовником Любка А.М. здійснено 08.04.2016 року, що підтверджується квитанцією про оплату № 80.

Отже, строк надання послуг з приєднання об'єкта Замовника до ГРМ встановлено до 08.07.2016 року.

Акт надання послуг з стандартного приєднання по об'єкту замовника Любка А.М. ПАТ «Закарпатгаз» не надано.

Згідно з актом приймання закінченого будівництва системи газопостачання від 19.08.2016 року, будівельно-монтажні роботи з приєднання до газорозподільної системи виконані ТОВ «ГАЗ-ДАР ПЛЮС» (підрядна організація) 18.08.2016 року, тобто із запізненням на 41 день.

24 лютого 2016 року замовник Слюсарчук Т.В. звернувся до ПАТ «Закарпатгаз» із заявою на приєднання до газових мереж.

22 березня 2016 року ПАТ «Закарпатгаз» укладено із замовником Слюсарчук Т.В. договір на приєднання до газорозподільної системи (стандартне приєднання) № 118173.

Згідно розділу III укладеного договору, ПАТ «Закарпатгаз» зобов'язане було забезпечити відповідно до технічних умов та розробленого проекту зовнішнього газопостачання приєднання об'єкта Замовника до ГРМ в термін до 22.06.2016 року.

Оплату послуг з стандартного приєднання до газорозподільної системи в розмірі 8304,00 грн. (з ПДВ) споживачем Слюсарчук Т.В. здійснено 28.03.2016 року, що підтверджується платіжним дорученням № ЗК00001216.

Отже, строк надання послуг з приєднання об'єкта Замовника до ГРМ встановлено до 28.06.2016 року.

Згідно акту надання послуг № 000008739 від 20.06.2016 року, послуга із стандартного приєднання об'єкта Слюсарчук Т.В. надана 20.06.2016 року.

24 лютого 2016 року замовник Лендел Г.В. звернувся до ПАТ «Закарпатгаз» із заявою на приєднання до газових мереж.

22 березня 2016 року ПАТ «Закарпатгаз» укладено із замовником Лендел Г.В. договір на приєднання до газорозподільної системи (стандартне приєднання) № 118184.

Згідно розділу III укладеного договору, ПАТ «Закарпатгаз» зобов'язане було забезпечити на підставі технічних умов і розробленого проекту зовнішнього газопостачання приєднання об'єкта Замовника до ГРМ в термін до 22.06.2016 року.

Оплату послуг з стандартного приєднання до газорозподільної системи в розмірі 8304,00 грн. (з ПДВ) замовником Лендел Г.В. здійснено 29.03.2016 року, що підтверджується платіжним дорученням № ЗК00001248.

Отже, строк надання послуг з приєднання об'єкта Замовника до ГРМ встановлено до 29.03.2016 року.

Згідно акту надання послуг № 000018029 від 20.06.2016, послуга із стандартного приєднання об'єкта Лендел Г.В. надана 20.06.2016 року.

Строки приєднання об'єктів замовників Слюсарчук Т.В. та Лендел Г.В., зазначені ПАТ «Закарпатгаз» в актах надання послуг № 000008739 та № 000018029 від 20.06.2016 року, не відповідають дійсності.

Так, згідно з актом приймання закінченого будівництва системи газопостачання від 19.08.2016 року будівельно-монтажні роботи з приєднання до газорозподільної системи по об'єкту Слюсарчук Т.В. виконані ТОВ «ГАЗ-ДАР ПЛЮС» (підрядна організація) 18.08.2016 року, тобто із запізненням на 52 дні.

Згідно з актом приймання закінченого будівництва системи газопостачання від 23.09.2016 року будівельно-монтажні роботи з приєднання до газорозподільної системи по об'єкту Лендел Г.В. виконані ТОВ «ГАЗ-ДАР ПЛЮС» (підрядна організація) 23.09.2016 року, тобто із запізненням на 86 днів.

Отже, послуги з приєднання об'єктів замовників Слюсарчук Т.В., Лендел Г.В., Любка А.М. до газорозподільної системи ПАТ «Закарпатгаз» надані з порушенням вимог

Кодексу газорозподільних систем та договорів на приєднання до газорозподільної системи (стандартне приєднання).

Таким чином, дії публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» щодо недотримання строків приєднання до газорозподільної системи об'єктів замовників Слюсарчук Т.В., Лендел Г.В., Любка А.М., встановлених Кодексом газорозподільних систем та договорами на приєднання до газорозподільної системи (для приєднання, що є стандартним), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001. №32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (ідентифікаційний код - 05448610) вжити заходи щодо усунення причин вчинення дій, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та умов, що їм сприяють.

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії _____

П. Калинич